

ΤΣΑΜΙΚΟ

Κάθε χρόνο τέτοια εποχή, τέλος Φλεβάρη, ντύνομαι τους ραγιαδες προγόνους μου. Μαζί με άλλους άντρες και γυναίκες, γρεβενιώτικης καταγωγής που ζουν στην Κοζάνη, παρασταίνουμε τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας, στα νιάτα τους. Ανεβαίνουμε στην εξέδρα που έχουν στήσει οι δημότες για να τηρούν τα έθιμα της αποκριάς, στην κεντρική πλατεία της πόλης τους. Φτιάχνουμε δυο κύκλους. Ο ένας για τους άντρες κι ο άλλος για τις γυναίκες. Είμαστε σοβαροί και μετρημένοι, όπως ήταν οι παλιοί.

Όταν έρθει η σειρά μου, μπαίνω στην κεφαλή του κύκλου των ανδρών. Τα όργανα ξεκινούν τον σκοπό του τσάμικου. Σηκώνω το δεξί χέρι ψηλά, σαν να κρατάω γιαταγάνι. Λυγίζω το αριστερό πόδι να πατάει με τη μύτη. Με διευκολύνει να σείσω το κορμί μου για να τινάξω από πάνω μου τον ραγιαδισμό. Κοιτάζω τη γυναίκα που είναι στην κεφαλή του κύκλου των γυναικών. Να ξεκινήσουμε τον αγώνα μαζί. Αυτή θα με προμηθεύει τρόφιμα και πολεμοφόδια. Συνεννοούμαστε με τα μάτια και ξεκινάμε. Ένα απλό χορευτικό μοτίβο για ζέσταμα και εισαγωγή. Ύστερα την αφίνω να πλέκει τσουράπια και σεγκούνια. Αφίνω το χέρι του συντρόφου μου. Παίρνω τρεις στροφές προς τα δεξιά, με οδηγό το αριστερό μου πόδι. Έχω το δεξί μου χέρι πίσω στην πλάτη σαν να κρύβω το μα-

χαίρι, και με το αριστερό δείχνω την κατεύθυνση στους συντρόφους μου, όπως ο Κολοκοτρώνης καβάλα στο άλογο του. Κάθε στροφή και μια απόπειρα για εξέγερση. Στον τόπο τώρα, με ελαστικότητα στο σώμα μου, σηκώνω μια φορά το αριστερό πόδι μπροστά, μια το δεξί, και πάλι το αριστερό, σαν να πηδάω πάνω από βάραιδρο προς την Ελευθερία. Μετά κάνω ένα βήμα προς τα αριστερά για ελιγμό και προφύλαξη, και τινάζω με τρόπο το δεξί πόδι, όπως όταν απωθούμε την απειλή. Όταν κατόπιν έρθει η ώρα για την επίθεση, να τα δώσω όλα –είναι η στιγμή που ο οπλαρχηγός μας Θεόδωρος Ζιάκας έχει δώσει το σύνθημα– κάνω μια μικρή παύση για να πάρω δυνάμεις, αλλά και για να ελέγξω την κατάσταση, πατάω στο αριστερό μου πόδι και κάνω ένα κάθισμα βαθύ, πατάω τότε τον δυνάστη με όλη μου τη δύναμη, παίρνω μια αριστερή στροφή για να του δείξω ότι έχει ο καρός γυρίσματα, σηκώνομαι και τινάζω το δεξί μπροστά, όπως όταν πηδάς ένα χαντάκι, ξαναπατάω με το ξερβί, κάθισμα βαθύ, στροφή αριστερά, στροφή δεξιά για να του δείξω ότι έχω εφεδρείες, δεν θα την πάθω όπως την προηγούμενη φορά. Έγερση. Διατρέχω τρεις χιλιάδες χρόνια σε τρία λεπτά. Δεν είμαι εγώ αυτός που βλέπεις, είμαι οι άλλοι, οι παλιοί, μου έχουν δώσει τον μαύρο σκούφο τους, τα μαύρα σεγκούνια και τη λευκή φουστάνελα τους, με πτυχές όσες και τα χρόνια της σκλαβιάς, τα τσαρούχια με τη μαύρη φούντα. Έχω καθίκον βαρύ, πρέπει να βγάλω το άχτι τους, να τινάζω από πάνω τους τη δουλεία, τα βάσανα και τους εξευτελισμούς. Γονατίζω με το δεξί πάνω στο στήθος του τύραννου, ενώ έχω το δεξί μου χέρι, με την παλάμη ανοιχτή, σε ετοιμότητα πάνω από τον ηττημένο, κάνω μια μικρή παύση για να απολαύσω τη νίκη μου, έγερση, τέλος.